

Omgevingsvisie Huisduinen

Huisduinen ontwikkelt zich kleinschalig verder op basis van huidige kwaliteit van natuur, cultuur en sfeer.

De opgave voor Huisduinen is een balans te vinden tussen natuur, ambities & authenticiteit van het dorp. De waarden (geschiedenis, ligging, natuur, cultuurhistorie) vertalen zich in Huisduinen tot een woonomgeving waarover de inwoners zeer tevreden zijn. De binding is sterk en men is trots op het dorp.

De genoemde waarden worden niet enkel ervaren door de bewoners van Huisduinen. Huisduinen is een van de populairste woonlocaties in de gemeente en wordt door sommigen beschouwd als 'villawijk van Den Helder'. De rust en ruimte van de natuurgebieden (Grafelijkheidsduinen, Huisduiner poldertje en strand) worden door bewoners vanuit heel Den Helder gebruikt voor recreatie. De aantrekkingskracht van strand en cultuurhistorie (Fort Kijkduin, vuurtoren 'de Lange Jaap') ligt op een hoger schaalniveau. Toeristen en dagrecreanten weten deze goed te vinden vanuit de regio en verder. De vuurtoren geldt tevens als een icoon van Den Helder. Deze omgevingsvisie geeft antwoorden op de hierboven beschreven opgave. Eerst wordt stilgestaan bij de huidige identiteit en kwaliteit van het dorp en de waarde die dit heeft voor bewoners, ondernemers en gebruikers. Vervolgens wordt een visie gegeven op de toekomst aan de hand van de thema's natuur, wonen, verkeer, cultureel erfgoed en toerisme.

Tenslotte wordt een doorkijk gegeven naar het vervolg op deze omgevingsvisie.

Huidige identiteit & kwaliteiten

Geschiedenis & ligging

Huisduinen is in het begin van de 8e eeuw ontstaan als één van eerste plekken in Den Helder waar mensen zich gingen vestigen. In de loop der eeuwen is Huisduinen afwisselend een eiland en een schiereiland geweest. De strijd tegen het water is kenmerkend in de geschiedenis van het dorp. In de 17e eeuw is de Zanddijk aangelegd, waardoor Huisduinen definitief tot het vasteland ging behoren. Duinen vormden zich vervolgens tegen deze nieuw aangelegde zeedijk. Nog steeds ligt Huisduinen op de grens van dijk en duin. De Grafelijkheidsduinen, ten zuiden, en het Huisduiner poldertje, ten noorden, scheidden het dorp van Nieuw Den Helder. In het westen vormt de Helderse Zeedijk en het begin van de duinenrij, met daarachter de zee, een natuurlijke barrière.

Huisduinen vanuit de lucht (© J. van Houdt, 2011)

Door de strijd tegen het water en de unieke ligging kent Huisduinen een aantal objecten en plekken van cultuur- en natuurhistorische waarde.

De vuurtoren *De Lange Jaap* dateert uit 1878. Het is de hoogste gietijzeren vuurtoren van Europa. Uniek is dat de hele vuurtoren is opgebouwd uit gietijzeren platen en daardoor erg zwaar is.

De *Algemene begraafplaats (Oud) Huisduinen* is een oude begraafplaats aan de Kerkhoflaan. Vlakbij ligt de Rooms-Katholieke begraafplaats Sint Jozef.

In het waterleidingloze tijdperk kon de mens alleen maar gaan wonen waar goed drinkbaar water werd gevonden. De duinen vormen van oudsher een zoetwaterreservoir en dus konden daar putten gegraven worden, die het onontbeerlijke drinkwater leverden. Dit heeft het *waterleidingsterrein* opgeleverd.

Door haar ligging is Huisduinen steeds onderdeel geweest van de strijd tegen het water. Dijken hebben verschillende verschijningsvormen gekend en uiteindelijk is *de Helderse Zeedijk* op 'Deltahoogte' gebracht.

Het dagelijks leven in Huisduinen

Huisduinen kent van oudsher een hechte dorpsgemeenschap. Sociale binding is hierin belangrijk.

Er heerst een hoge mate van zelfredzaamheid en in zeker zin heerst er een "eilandcultuur", liefst op zichzelf en de "eigen boontjes doppen". Ook een zekere mate van jutters- en anarchistisch gedrag komt voor.

De huidige werkgelegenheid, onder andere in de agrarische- en toeristische sector, past bij Huisduinen.

De laatste woningbouwuitbreiding op het OS&O-terrein heeft voor nieuwe bewoners gezorgd. Huisduinen heeft altijd golfbewegingen gekend van periodes met veel kleine kinderen en periodes met minder kleine kinderen. Naast voorzieningen als een trapveldje en een aantal speeltoestellen biedt de omgeving met strand, duinen en dijk voldoende uitdaging voor de jeugd tot en met de basisschool. De oudere jeugd weet de voorzieningen in (Nieuw) Den Helder goed per fiets te bereiken.

Bewonersorganisatie Huisduiner Belang behartigt de belangen van de bewoners, maar runt ook het Dorpshuis en zet door het jaar heen vele activiteiten op. Een kleine greep uit de activiteiten en feesten die jaarlijks worden georganiseerd door hen en anderen in het dorp: de Huisduiner Kermis, Rondje Cultuur, de intocht van de strandzesdaagse, Racing Aeolus, het bigband festival, een jaarlijks uitje van de Huisduiner vrouwen. Veel van deze evenementen hebben een aantrekkingskracht in de hele gemeente.

De (ruimtelijke) kwaliteit van Huisduinen

Wanneer de bewoners aan het woord zijn noemen zij de volgende kwaliteiten als typerend voor Huisduinen:

- Schone lucht & schone leefomgeving, authentiek kustdorp, in balans, rust
- Zee en rustig familiestrand, met het "buitenbad": een afgezette zwemlocatie in zee
- Omgeven door natuur: Huisduiner polder, Grafelijkheidsduinen, strand & zee
- De oude begraafplaats
- Architectuur: Oostenrijkse huizen, Walvisvaardershuisje(s), Huisduiner kerkje, Dorpshuis
- Kustverdediging: stuk Oudelanderdijk, Helderse zeedijk, kustwachterstoren, vuurtoren Lange Jaap
- Militair erfgoed: Fort Kijkduin, Casino/poort/loods OS&O terrein, Flagruko (Kroontjesbunker) en andere restanten Atlantikwall
- Uitzicht over zee, stad en Texel
- Werelderfgoed Waddenzee, en aanwezigheid van paal 0 als beginpunt van de Waddenzee
- Dorps: veilig, echte dorpskern rond het dorpsplein, slaan kerkklok Kerkje Huisduinen

Militair erfgoed

Naast een geschiedenis van een oude nederzetting op een (schier)eiland heeft Huisduinen ook een militaire geschiedenis. Dit heeft verschillende bouwwerken in en om het dorp opgeleverd.

Fort Kijkduin is gebouwd tijdens de Franse tijd in Nederland (1813) naar aanleiding van een bezoek van keizer Napoleon aan Den Helder in 1811. Het fort maakt deel uit van de Stelling van Den Helder. Deze Stelling was bedoeld om de Nederlandse vloot te beschermen tegen een invasieleger dat op de Hollandse kust zou kunnen landen. Het fort is eind 19de eeuw en begin 20ste eeuw gemoderniseerd en uitgebreid. Tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben de Duitse militairen een betonnen kap over het fort gelegd en een observatiekoepel toegevoegd. In de jaren '90 is het fort grootschalig gerestaureerd en zijn er een onder andere een Noordzee aquarium en een museum in gevestigd. Daarnaast is er ruimte voor horeca in de bovenzaal van het fort.

Het "*Casino*" of *administratiegebouw* is tijdens de oorlog gebouwd voor de Duitse Marine. Het maakte deel uit van een groter complex met een toegangspoort tot het terrein en een grote constructieloods.

De zogenaamde *Flagruko* (*FL250, Flakgruppenkommandostand*). Deze wordt in de volksmond de Kroontjesbunker genoemd, vanwege het 'kroontje' rond de top van de betonnen toren. De Flagruko is de enige in zijn soort die op Nederlandse bodem is overgebleven. Als commandocentrum voor de luchtafweerbatterijen staat de bunker symbool voor de oorlogsgeschiedenis van het Waddengebied.

Natuurwaarden

De *Grafelijkheidsduinen en Donkere Duinen* bestaan van west naar oost uit een zeereep, een reliëfrijk duinlandschap met valleicomplexen, en vervolgens een bosrijke binnenduinrand. Het gebied is als Natura 2000-gebied onderdeel van het Natuurwerk Nederland (NNN). Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied, hiermee moet de achteruitgang van de biodiversiteit in Nederland worden tegengegaan. Naast de natuurwaarde van de Grafelijkheidsduinen is het gebied vanuit cultuurhistorisch oogpunt ook interessant, met ondermeer het waterleidingsterrein en diverse bunkers uit de Tweede Wereldoorlog. In het verleden is er sprake van geweest om ook de *Huisduiner polder* aan te wijzen als NNN, vanwege aanwezige natuurwaarde en natuurpotentie. Op dit moment heeft dit gebied een agrarische functie, met een groene en grotendeels open uitstraling. In Huisduinen wordt veel waarde gehecht aan het vasthouden van het huidige karakter, eventueel in combinatie met natuurontwikkeling die binnen dit karakter past.

Het Huisduiner poldertje en de iconische 'Lange Jaap'

Uitzicht over de zee en Texel vanaf de Helderse Zeedijk

Badhuisstraat met typische 'Oostenrijkse woningen'

Toekomstrichting

Huisduinen ontwikkelt zich kleinschalig verder op basis van huidige kwaliteit van natuur, cultuur en sfeer

Als centraal uitgangspunt voor de Omgevingsvisie Huisduinen geldt dat het Huisduinen zich kleinschalig verder kan ontwikkelen, met als uitgangspunt de huidige kwaliteit van natuur, cultuur en sfeer. Dit betekent dat de kwaliteiten van het dorp waarover brede tevredenheid bestaat geen grote veranderingen behoeven. De huidige kwaliteiten moeten zoveel mogelijk beschermd worden ('Niet meegaan in de vaart der volkeren en conserveren is ook een kwaliteit'). Daar tegenover staat dat sommige gebieden een versterking kunnen gebruiken om de kwaliteit van het geheel te versterken. Hier geldt 'behoud door gebruik', cultureel erfgoed wat niet (optimaal) benut wordt zal op lange termijn achteruit gaan en zijn waarde kunnen gaan verliezen. Beter is om te kiezen voor ontwikkeling, maar wel op een passende en kleinschalige wijze. Binnen de kenmerkende kwaliteiten wordt zoveel mogelijk ruimte gemaakt voor initiatieven die kunnen rekenen op een breed draagvlak vanuit de samenleving.

Als antwoord op het dilemma tussen 'conserveren' en 'behouden door ontwikkeling' wordt geformuleerd: organisch ontwikkelen, waarbij een hoge kwaliteit leidend is en door een kenmerkend en kleinschalig karakter de rust en identiteit van het dorp gewaarborgd blijft. Hierbij zal Huisduinen kleinschalig verder ontwikkelen op toeristisch gebied, gericht op specifieke doelgroepen. De woonkwaliteit in het dorp wordt vastgehouden en waar mogelijk versterkt door toevoeging van sfeer en ruimtelijke kwaliteit.

Op basis van deze ontwikkelingsrichting zal er in deelgebieden een verschillende aanpak gekozen worden. De meer toeristische zijde van Huisduinen, ruwweg tussen Fort Kijkduin en het Dorpsplein langs het strand en de dijk, moet de ruimte krijgen om kleinschalig door te ontwikkelen. Binnen het dorp en in de omliggende natuurlijke omgeving zal vooral behoud en versterking van de hoge kwaliteit centraal staan, zonder dat dit breed gedragen initiatieven onmogelijk maakt. Voorkomen moet worden dat het dorp niet met de toekomst mee gaat, de uitdaging is juist om dit te laten passen binnen de huidige kwaliteiten.

De natuurlijke omgeving behoud zijn huidige kwaliteit

Voor de natuurlijke gebieden in Huisduinen betekent doorontwikkeling binnen het karakter van Huisduinen dat de gemeente vasthoudt aan het huidige karakter en, in samenwerking met diverse partners in de gebieden, werkt aan het behoud van de kwaliteit.

Grafelijkheidsduinen en Waterleidingduinen

De Grafelijkheidsduinen zijn beschermd natuurgebied (Natura 2000) en voor een groot deel ontoegankelijk. Deels is dit in verband met de begrazing, maar ook de bescherming van kwetsbare natuur zoals de Tapuit speelt hierbij een rol. Grote veranderingen hierin zijn niet gewenst en ook niet nodig. De kwaliteit van het gebied wordt erg gewaardeerd. De wens bestaat wel om het gebied meer toegankelijk te maken, maar door de beschermde status van het gebied is dit lastig te realiseren. Wel kan met de beheerder, Landschap Noord-Holland, gekeken worden of er meer mogelijkheden geboden kunnen worden voor educatie en bezoek onder begeleiding. Daarnaast kan een relatie gelegd worden met de transformatie van de Streepjesberg. De omvorming van twee sportvelden bij de Streepjesberg naar natuur zal zowel de natuurwaarden van de Grafelijkheidsduinen versterken als de beleefbaarheid vanuit Nieuw Den Helder vergroten. Bestaande wandel- en fietsroutes vanuit Huisduinen kunnen hieraan worden verbonden, waardoor een groter deel van de duinen beleefbaar wordt.

Huisduiner polder

De Huisduinen polder heeft een agrarische bestemming, met een groene, natuurlijke uitstraling. Het gebied wordt voornamelijk ingevuld met veeteelt en maneges/paardenhouders. In het verleden is het gebied door de Provincie Noord-Holland aangemerkt als zoekgebied voor nieuwe natuur (Natura 2000 - gebieden). Vanuit het dorp wordt echter belangrijk gevonden om vast te houden aan de huidige agrarische invulling, als typisch kenmerk van Huisduinen. Belangrijk hierbij is om wel in samenspraak met de landschap beheerder, Landschap Noord-Holland, te werken aan het beschermen en herstellen van bestaande natuurwaarden in het poldertje. Verrommeling van het gebied wordt tegengegaan, hierbij is geen ruimte voor nieuwe bebouwing.

Strand(zone)

Het strand en de strandzone is van groot belang voor toerisme en (dag)recreatie in Huisduinen. Hier bevindt zich een groot deel van de horeca en overnachtingsmogelijkheden in het dorp. Daarnaast zijn ook Fort Kijkduin en de eerste toegang tot het strand vanaf Den Helder hier te vinden. Het strand bij Huisduinen heeft een duidelijk karakter als familiestrand. Vanuit het beleidskader toerisme sluit de gemeente hierop aan met dezelfde typering voor dit gedeelte van het strand. Deze typering betekent dat attracties en huisjes op het strand hier niet mogelijk gemaakt worden door de gemeente. Enkele voorzieningen voor dagrecreatie (in het seizoen) zouden hier wellicht wel bij kunnen passen. Kleinschalige projecten die goed in de strandzone en bij de sfeer van het dorp zouden kunnen passen zijn (durf)watersport met bijbehorende voorzieningen, gezondheid/wellness en kunst/cultuur.

Het "buitenbad" in zee moet zijn unieke eenvoud behouden. De toegang zou echter veiliger gemaakt kunnen worden en het zou ook prettig zijn als er met laag water ook kan worden gezwommen.

Woningbouw in Huisduinen gebeurt op een organische wijze

De woonkwaliteit van Huisduinen wordt als zeer goed omschreven. Huisduinen staat bekend als een van de beste woonlocaties in de gemeente Den Helder en de woningen zijn erg in trek, zeker ook vanuit inwoners van Den Helder. Van belang is dan ook om deze woonkwaliteit vast te houden en waar mogelijk nog verder te verbeteren. Daarnaast is het van belang om richting de toekomst rekening te houden met enkele ontwikkelingen. Met de realisatie van het OS&O terrein heeft Huisduinen recent een verhoudingsgewijs zeer stevige uitbreiding gerealiseerd. Veel meer woningbouw is de komende jaren niet gewenst en niet nodig gelet op de ontwikkeling van het inwonertal van Den Helder. Tevens is door de natuurlijke omgeving van Huisduinen de ruimte voor uitbreiding van het dorp beperkt. De gemeente zal dan ook niet toelaten dat grootschalige bouwlocaties worden ontwikkeld in Huisduinen. Hoogstens kunnen hier en daar woningen worden toegevoegd, bijvoorbeeld op vrijkomende locaties of door ontwikkeling op bestaande kavels. Dit kan door initiatiefnemers in Huisduinen zelf gedaan worden, op basis van particulier opdrachtgeverschap. De behoefte in Huisduinen ligt vooral bij specifieke woningtypen, levensloopbestendige woningen voor oudere inwoners en kleinere, betaalbare huizen, zodat kinderen op het dorp kunnen blijven wonen. De ruimte is beperkt om deze behoefte binnen Huisduinen te realiseren. Wel kan dit deels worden gerealiseerd door middel van aanpassingen aan bestaande woningen.

Duurzaamheid

Het levensloopbestendig maken van bestaande woningen voor ouderen om daar langer thuis te kunnen blijven wonen is een goed voorbeeld van initiatieven die door bewoners, gemeente en andere partijen kunnen worden uitgewerkt om Huisduinen duurzamer te maken. In vroeger tijden konden ouderen in het bejaardenhuis in Huisduinen ("Avondrust") terecht. In de toekomst zal langer thuis blijven wonen in levensloopbestendige huizen steeds belangrijker worden. Hiervoor zullen initiatieven moeten worden uitgewerkt. Op het Anton Pieckhof wonen nu vooral op de begane grond oudere mensen, op de bovenverdieping zou dit bijvoorbeeld ook goed mogelijk zijn door het plaatsen van een liftinstallatie aan de achterzijde van het gebouw.

Ook initiatieven op het gebied van duurzame energieopwekking (wind-, zon- & getijdenstroom) moeten samen worden opgepakt door gemeente, bewoners en andere partijen. De gemeente kan hierbij een stimulerende rol spelen, maar is vooral ook afhankelijk van acties van bewoners en bedrijven. Belangrijk is hierbij wel dat rekening wordt gehouden met het landschap en het karakter van Huisduinen. De gemeente zal bij herinrichting van openbare ruimte klimaat-adaptieve maatregelen nemen, te beginnen op punten waar op dit moment al geregeld problemen, zoals wateroverlast, spelen.

Op langere termijn kunnen de verschillende partijen in Huisduinen elkaar wellicht uitdagen om zoveel mogelijk zelfvoorzienend te worden (energie, voedsel, etc.).

Voorzieningen

Huisduinen kent, buiten het Dorpshuis, cultureel erfgoed en een aantal horecagelegenheden slechts weinig voorzieningen. Nieuw Den Helder ligt slechts op geringe afstand en biedt dagelijkse voorzieningen, daarnaast kunnen voorzieningen voor cultuur, horeca, detailhandel enzovoort gevonden worden in het stadscentrum van Den Helder. Het draagvlak voor op zich zelf staande detailhandel in het dorp, zoals bijvoorbeeld een supermarkt(je), is daarom ook beperkt. Er leeft echter wel een brede wens om een dagelijkse boodschap of enkele lokale producten in het dorp zelf te kunnen kopen. Een oplossing zou kunnen liggen in ondergeschikte detailhandel. Zo zouden bijvoorbeeld kleine boodschappen of regionale producten kunnen worden verkocht vanuit het dorpsplein. In de strandzone zouden producten voor toeristen en strandbezoekers op dezelfde manier kunnen worden verkocht. Om dit mogelijk te maken moet ondergeschikte detailhandel worden toegestaan.

Openbaar vervoer

Een voorziening die op dit moment ontbreekt binnen Huisduinen is openbaar vervoer. Tot enkele jaren geleden was er een buslijn die startte in Huisduinen en via Den Helder naar Hoorn reed. Bij een nieuwe aanbesteding van het openbaar vervoer door de provincie is het deel Huisduinen – Den Helder verdwenen en start deze buslijn nu op het station van Den Helder. Sindsdien ontbreekt openbaar vervoer in Huisduinen, met uitzondering van de Kustbus die zomers 8 weken langs de kust rijdt tussen Petten en Den Helder. Er is echter wel behoefte aan vervoer naar station o.i.d. voor jongeren en ouderen die niet zelf meer kunnen rijden. De kans dat in overleg met Provincie Noord-Holland een buslijn terug zou kunnen komen wordt als klein ingeschat, door zowel de inwoners als de gemeente.

Een app is gesuggereerd, maar veel ouderen hebben geen mobiele telefoon en als ze er al een hebben dan weten ze niet altijd hoe zo'n app werkt. Eigenlijk moet je zoiets per hofje oplossen, neem je buurvrouw zonder auto mee als je zelf boodschappen gaat doen. Oudere inwoners beschikken vaak ook over taxibonnen om hun vervoer te regelen. Daarnaast wordt als bewonersinitiatief een 'meerrijdbankje' gerealiseerd bij het Dorpsplein, zodat bewoners zonder auto door langsrijdende (on)bekenden uit het dorp meegenomen kunnen worden. Als alternatief op openbaar vervoer voor toeristen is tijdens de bijeenkomsten door bewoners de suggestie is gedaan aan ondernemers om de paardentram weer terug te brengen in Huisduinen, als voorziening en attractie in de zomerperiode.

Auto te gast in Huisduinen

In lijn met het karakter van Huisduinen, waarin rust en ruimte een belangrijke rol innemen, krijgt de auto een minder prominente plaats op de weg in Huisduinen. Door herinrichting en ingrepen waar nodig krijgen fietsers en voetgangers meer ruimte binnen het dorp. Parkeren voor bewoners wordt hierbij zoveel mogelijk opgelost op eigen erf of in eigen straat. Het dorpsplein wordt binnen deze toekomstrichting een aantrekkelijk, autoluw verblijfsgebied als centrum van Huisduinen. Dit geldt in ook voor de zone onderlangs de Helderse Zeedijk tot en met het Admiraal Verhuellplein en Fort Kijkduin, als het gebied waar toeristische activiteiten grotendeels geconcentreerd zijn.

Toeristen en recreanten worden aangemoedigd om zoveel mogelijk op de fiets te komen, onder meer door de beschikbaarheid van goede fietsenstallingen en/of rekken bij de toegang tot het strand bij Fort Kijkduin en onder aan de dijk. Vooral voor het strandbezoek komen veelal dagrecreanten vanuit Den Helder richting Huisduinen. Zij kunnen zoveel mogelijk aangemoedigd worden met goede routes en voorzieningen. Parkeren voor het bezoeken van Fort Kijkduin, het strand of de horeca op de dijk wordt in deze zone opgelost (zie kopje 'Kleinschalig ontwikkelen van toerisme rondom strand, dijk en militair cultureel erfgoed'). De piekdruk tijdens warme zomerdagen in het weekend, waarop vele toeristen en recreanten Huisduinen bezoeken kan hiermee zo goed mogelijk worden opgevangen.

Dorpsplein

Het dorpsplein ervaart op dit moment, ondanks de status als woonerf, regelmatig overlast van te hard rijdende automobilisten. Tevens heeft parkeren een onduidelijke plek op het plein. Het Dorpsplein zal worden heringericht door de gemeente, in samenwerking met Huisduiner Belang, het Huisduiner Kerkje en bewoners. Het doel is om tot een intiemer en verkeersluw dorpsplein te komen. Qua sfeer moet het gebied een duidelijk verblijfsgebied worden, waar (doorgaand) autoverkeer onlogisch is, maar niet onmogelijk. Vooral moet het niet

meer mogelijk zijn om (te) hard over het plein te rijden, zoals op dit moment regelmatig het geval is, ondanks de status als woonerf.

Het plein moet daarnaast geschikt blijven voor grote evenementen, zoals de Huisduiner Kermis en de intocht van de strandzesdaagse, terwijl het ook intiem en sfeervol is voor kleine(re) evenementen. In het kader van klimaatadaptatie en een groenere uitstraling zal meer beplanting op het plein worden aangebracht. Tevens wordt er als onderdeel van de herinrichting een kwalitatieve en beeldbepalende trap gerealiseerd als dijkopgang, aaneengesloten en in directe relatie met het heringerichte dorpsplein.

Toegangswegen

Door de natuurlijke omgeving van Huisduinen kan slechts via drie toegangswegen (Duinweg, Huisduinerweg & Schapendijkje) het dorp bereikt worden vanuit Den Helder. Tevens zijn er enkele fiets- en wandelroutes

waarmee het dorp 'binnendoor' bereikt kan worden. Voor de bereikbaarheid van Huisduinen is het van belang dat het Schapendijkje open blijft als volwaardige weg voor auto's, met verkeer remmende maatregelen waar nodig. Tegelijkertijd wordt fietsveiligheid vanuit de inwoners van Huisduinen als erg belangrijk genoemd, vooral het fietspad langs de Duinweg is hierin een knelpunt. Met een herinrichting van het fietspad langs de Duinweg werkt de gemeente hieraan.

Tevens leeft in Huisduinen een sterke wens naar een groene entree van het dorp. Dit is grotendeels afhankelijk van de keuzes van bewoners en andere partijen rondom deze entrees, maar waar mogelijk zal de gemeente hier rekening mee houden bij de inrichting van de toegangswegen.

Fiets en wandelroutes

Rondom het dorp zijn al enkele mooie fiets- en wandelroutes, maar deze zijn niet altijd even goed terug te vinden in Huisduinen. Bij herinrichting door de gemeente moeten deze beter terugkomen in de weginrichting binnen Huisduinen, met ruimte voor fietser en voetganger als uitgangspunt. De Grasdijk, als onderdeel van de Napoleonroute door Den Helder en Huisduinen vormt een zwak punt door de slechte uitstraling. De gemeente heeft het eigendom van deze weg overgenomen van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Dit biedt de mogelijkheid om de weg op te knappen.

Kleinschalig ontwikkelen van toerisme rondom strand, dijk en militair cultureel erfgoed

In Huisduinen is een aantal elementen te vinden met een dusdanige uitstraling en interesse dat op basis van deze elementen het toerisme kleinschalig kan worden ontwikkeld. Dit past ook goed binnen de opgave om de toeristische sector in Den Helder verder te ontwikkelen, als belangrijk onderdeel van de economie. Belangrijk is om te beseffen dat de kenmerkende uitstraling van Huisduinen een belangrijke toeristische trekker is. Toeristische ontwikkelingen sluiten zoveel mogelijk aan bij de huidige sfeer en versterken de kwaliteiten die er al zijn, zoals het militair cultureel erfgoed, het familiestrand bij Huisduinen en de uitzichten vanaf de Helderse Zeedijk.

Fort Kijkduin, Administratiegebouw Duitse Marine en Flagruko bunker

Huisduinen bezit een aanzienlijke hoeveelheid interessant militair cultureel erfgoed, als gevolg van de unieke ligging aan de Noordzee en de nabijheid van marinestad Den Helder.

Het bekendste militair cultureel erfgoed in Huisduinen is Fort Kijkduin, welke stamt uit de Napoleontische tijd. Na tot in de Tweede Wereldoorlog gebruikt te zijn is het fort daarna in onbruik geraakt, waarna in de jaren '90 een grote renovatie heeft plaatsgevonden en het fort is heropend als museum en zeeaquarium, met een mogelijkheid voor horeca op de bovenverdieping.

Verder bestaat een groot deel van dit erfgoed uit onderdelen van de Atlantikwall, een rij fortificaties en bunkers langs de gehele Atlantische kust van Europa, tot aan Zuid-Frankrijk, welke in onbruik is geraakt na afloop van de Duitse bezetting in de Tweede Wereldoorlog. Twee gebouwen zijn van bijzondere (toeristische) interesse, namelijk het Administratiegebouw ("het Casino") van de Duitse marine uit de Tweede Wereldoorlog en de unieke, vlakbij gelegen zogenaamde Flagruko ("Kroontjesbunker"). Zeestad en Stichting Stelling van Den Helder werken op dit moment aan een renovatie van het uitgebrande gebouw van het Administratiegebouw. Bedoeling is om hier een museum in te vestigen over de geschiedenis van de Atlantikwall, eventueel in combinatie met de resten van de Atlantikwall in de Grafelijkheidsduinen zoals de Flagruko bunker.

Omdat zowel het fort als het Administratiegebouw een expositie (gaan) bevatten over de geschiedenis van Den Helder is afstemming gewenst. Beide locaties liggen dicht bij elkaar en het is daarom mogelijk om één doorlopend verhaal te vertellen dat begint in Fort Kijkduin en wordt vervolgd in het Administratiegebouw.

- De geschiedenis van Den Helder als vesting (Stelling van Den Helder) tot en met de meidagen 1940 wordt getoond in het Fort Kijkduin.
- De Atlantikwall en de oorlogsgeschiedenis van het Waddengebied en van Den Helder krijgen een plaats in het Administratiegebouw. Deze laatste locatie vormt de uitvalsbasis voor bezoekers van het oorlogserfgoed in Den Helder en omgeving en in het Waddengebied.

Inzet is om het militair cultureel erfgoed verder op te knappen en de mogelijkheid te geven beide musea levensvatbaar te exploiteren. Met betrokken partijen wordt gestreefd om door middel van samenwerking en promotie te werken aan het verhogen van het aantal bezoekers. Hierbij is 100.000 bezoekers een richtpunt, in

het verleden heeft het fort namelijk deze bezoekersaantallen kunnen trekken binnen de huidige structuur van de openbare ruimte.

Dijk & horeca

De Helderse Zeedijk is een kenmerkend element in Huisduinen. Het staat symbool voor de voortdurende strijd tegen het water, gedurende de geschiedenis, vandaag de dag en richting de toekomst. Veel mensen wagen zich tijdens een storm op de dijk om over de woeste zee uit te kijken. Tegelijkertijd is het ook een uniek uitzichtpunt op mooie dagen, van waaruit kan worden uitgekeken over de Noordzee, de Razende Bol, Den Helder en over het Marsdiep richting Texel. De aantrekkelijkheid van de dijk wordt onderstreept door de aanwezigheid van twee horecagelegenheden met terras en een exclusieve overnachtingsmogelijkheid (in het voormalige Kustwachttorentje) op deze dijk. Ook Hotel Beatrix bevindt zich in de directe nabijheid van de dijk en op kleine afstand biedt ook Fort Kijkduin ruimte voor een horecaonderneming.

De ondernemers hebben enkele jaren geleden met het plan 'Toeristisch Knooppunt Huisduinen' een voorschot genomen op een versterking van het 'toeristisch product' in Huisduinen. Vanuit de gemeente wordt hier met het Identity Matching traject aan gewerkt. De kwaliteiten van het gebied maken het in potentie kansrijk voor verdere ontwikkeling van het toerisme, met een combinatie van strand, dijk en uitzicht en toegankelijk militair cultureel, aangevuld met ontspanningsmogelijkheden in de aanwezige horeca.

Met de toeristische ondernemers (Storm aan Zee, Nogal Wiedus, Hotel Beatrix & Fort Kijkduin) wordt inmiddels gewerkt aan een kwalitatieve versterking van het gebied rondom de dijk naar een aantrekkelijk verblijfsgebied. Hierbij wordt gekeken naar mogelijkheden om samen te werken, bijvoorbeeld met evenementen of promotie, maar ook nadrukkelijk naar de behoeften voor het gebied. De gemeente zal bij nieuwe initiatieven ook nadrukkelijk niet instemmen met initiatieven die niet bijdragen aan een kwalitatieve versterking van het 'toeristische product' van dit gebied. Een invulling met horeca of kleinschalige verblijfsrecreatie past goed binnen de ontwikkelingsrichting voor Huisduinen. Nieuwe grootschalige verblijfsrecreatie past hier niet binnen. Op de dijk houdt de gemeente daarnaast vast aan de huidige schaal van de horecagelegenheden, gezien het grote belang van het vrije uitzicht vanaf de dijk.

De aanleg van de dijkopgang in aansluiting op het Dorpsplein biedt een kwalitatieve impuls aan het gebied en maakt de relatie tussen de dijk en het Dorpsplein, als centrum van Huisduinen sterker. Hiermee zal een uitgestrekt aantrekkelijk verblijfsgebied ontstaan, lopend van het Dorpsplein langs de dijk tot aan het Fort Kijkduin en het strand. Dit gebied leent zich bij uitstek voor nieuwe kleinschalige initiatieven op het gebied van toerisme.

Strandopgangen

De toekomst van de huidige toegang tot het strand bij Huisduinen (ter hoogte van Fort Kijkduin) is op dit moment onzeker. Het Hoogheemraadschap (HHNK) doet onderzoek naar natuurlijke versterking van de zeekering door verzanding. Zij besluiten op basis van dit onderzoek hoe er verder omgegaan wordt met dit deel van de zeekering. Door dagrecreanten uit Den Helder en de regio (veelal families) wordt deze opgang echter veelvuldig gebruikt, vanwege de mogelijkheden om dichtbij te parkeren en de eenvoudige toegang tot het strand. Tevens vormt deze strandopgang de toegang tot het strand voor onder andere hulpdiensten, strandtenthouders en de kustzeilvereniging (auto met boottrailers). De bereikbaarheid van het strand is een belangrijke zorg en zal nadrukkelijk een plaats moeten krijgen in de verschillende alternatieven.

De strandopgang iets verder naar het zuiden wordt wel belangrijker. Op dit moment is de richting en de uitstraling van de strandopgang onvoldoende. Gemeente en HHNK werken aan een herinrichting, als project vanuit De Kop Werkt!.

Parkeren

Parkeren is een belangrijke voorwaarde ten behoeve van de aanwezige horeca, Fort Kijkduin (eventueel met restaurant) en strandbezoek. De beschikbare ruimte voor parkeren voor bezoek aan het strand en Fort Kijkduin beslaat voornamelijk het Admiraal Verhuellplein (voorplein Fort Kijkduin) en het Tillenhof. Deze worden in samenhang ingezet als parkeergebied voor recreanten en toeristen die met de auto naar Huisduinen komen (op dit moment gebeurt dit enkel binnen het strandseizoen). Hiervoor worden beide parkeerterreinen passend ingericht. Het Admiraal Verhuellplein heeft momenteel een matige uitstraling, slecht passend bij het monumentale fort aan het plein. Voor een goede beleving van het fort moet de gemeente het parkeerterrein herinrichten, waarbij het plein wordt ingericht met klinkers om de beleving van het fort te versterken. Tevens is van belang om het fort goed zichtbaar te maken door zo min mogelijk parkeervakken voor het fort te situeren.

Het Tillenhof krijgt een invulling als vast 'overloopgebied', waar geparkeerd kan worden als aanvulling op het Admiraal Verhuellplein. Dit is zeker van belang bij een toenemend bezoekersaantal van Fort Kijkduin. Een obstakel hierbij is het gebrek aan een directe verbinding tussen het Admiraal Verhuellplein en het Tillenhof.

De gemeente zal in eerste instantie inzetten op het zo goed mogelijk bereikbaar maken van het Tillenhof door middel van bewegwijzering en bekendheid van het terrein. Daarnaast kan een sterkere relatie gelegd worden door middel van het aanleggen van een aantrekkelijke trap vanaf het Tillenhof naar Fort Kijkduin. Door een betere zichtbaarheid van het Tillenhof in relatie met het fort wordt duidelijk dat daar parkeermogelijkheid is voor fortbezoek. De huidige trap heeft weinig uitstraling en de relatie met het fort is weinig duidelijk. Afhankelijk van het aantal bezoekers en het aantal verkeersbewegingen door Huisduinen kan in latere instantie besloten worden tot de aanleg van een verbindingsweg tussen de twee parkeerterreinen. De aanleg hiervan is echter zowel lastig als kostbaar, aangezien deze verbinding door de beschermde Grafelijkheidsduinen heen loopt.

Vervolg

De omgevingsvisie is opgesteld als pilotproject, ter voorbereiding op de invoering van de nieuwe Omgevingswet. Na het vaststellen van de omgevingsvisie zal deze pilot worden voortgezet. De volgende stap die genomen moet worden is het opstellen van een omgevingsplan, waarin de juridische regelgeving over de fysieke leefomgeving wordt vastgelegd. Ook dit zal in participatie met bewoners, ondernemers en andere partijen binnen het dorp gebeuren. In het omgevingsplan zal ook worden vastgelegd welke vergunnings- en meldingsplichten benodigd zijn voor nieuwe initiatieven. De omgevingsvisie vormt hierbij een kader voor de wenselijkheid binnen de toekomstrichting van het dorp.

Daarnaast neemt de gemeente een faciliterende rol in bij de afstemming tussen de verschillende toeristische ondernemers en partijen om tot een sterker toeristisch product te komen in Huisduinen, in aansluiting op het al lopende traject met Identity Matching. Ook de afstemming tussen de verschillende initiatieven in het militair cultureel erfgoed hoort bij deze afstemming.

Uitvoering

De visie vormt een verhaal over de toekomstrichting van Huisduinen, waarbinnen ook maatschappelijke initiatieven vanuit bewoners, ondernemers en andere partijen nodig zijn om tot de gewenste toekomst voor het dorp te komen. Deze visie is geschreven op basis van de inbreng van een groot aantal betrokkenen binnen Huisduinen en een selecte groep belangrijke (bestuurlijke) partners van buiten het dorp. Het streven is om met een gedragen verhaal ontwikkelingen en initiatieven bij te laten dragen aan de gezamenlijke toekomstrichting voor Huisduinen.

Ter realisatie van deze visie is er reeds een aantal projecten in de openbare ruimte die zullen worden uitgewerkt door de gemeente en verschillende partijen. Hierbij zullen ook de bewoners zoveel mogelijk betrokken worden. De volgende projecten staan reeds gepland of worden inmiddels uitgewerkt:

- Herinrichting Dorpsplein
- Herinrichting strandslag Huisduinen
- Herinrichting fietspad Duinweg